AVİM Yorum • No: 2018 / 4 • Ocak 2018

TÜRKİYE İLE KORE'NİN YAKINLAŞMASI

S. Işık BORA

Geçen yılın Ekim ayı sonunda Ayla adlı kamuoyunda sıkça bahsedilen bir Türk filmi vizyona girdi ve uluslararası Akademi (Oscar) Ödüllerine aday gösterildi. Film, Kore Savaşında bir Türk askeri tarafından evlat edilen Koreli öksüz bir kızın hikayesini anlatıyor. Asya kıtasının doğu ile batı uçlarında bulunan iki ülke olan Kore ve Türkiye geçmişte birbirleriyle sınırlı tarihi temaslarda bulunmuşlardır. Belki bu filmin başarısı, bu durumun yakında değişeceğinin bir işareti olarak görülebilir.

On dokuzuncu yüzyılın sonu ile yirminci yüzyılın başlangıcı Kore için yıkıcı bir şekilde geçmiştir: gerileyen Çin İmparatorluğu ile yükselen Japon ve Rus İmparatorlukları bu son derece stratejik yarımadaya hakim olmak için çarpışmışlardır. Bu süreç 1910da, Koreyi bağımsızlığından yoksun bırakan Japon ilhakı ile sonuçlanmış ve Kore bağımsızlığını ancak İkinci Dünya Savaşından sonra geri kazanmıştır. Ancak Soğuk Savaş başlarken, Kore; Amerika Birleşik Devletleri ile Çin ve Sovyetler Birliği arasında bir jeopolitik fay hattına dönüşmüştür. Bunun sonucu olarak ülke İkinci Dünya Savaşı sonundan beri gerçekleşen en kanlı çatışmalardan birinin içine sürüklenmiştir. Kore Savaşı birçok yönden halen devam etmekte: çatışmanın sonunda çizilen sınır, şu anda Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti (KDHC) ile Kore Cumhuriyetini ayıran bir silahsızlandırılmış bölgedir.

Bu nedenle Kore sıkça tarihteki güçlerin bir kurbanı, çok çekişmeli bir fay hattında bulunan bir ülke olarak görülmektedir. Günümüzde her iki Kore de bu daha büyük güçlerin artık kurbanı olmamak için kendi yöntemlerini geliştirmişlerdir. Kuzey Kore, ülkenin iktidarına karşı herhangi bir saldırıyı caydıracağını umarak, kitle imha silahlarına güvenmektedir. Kuzeydeki boyuta yakın olmasa bile, Güney Kore de oldukça silahlanmış bir ülkedir. Ancak Güney Korenin ana niteliği ordusu değildir: ülke son derece hızlı ve başarılı bir modernizasyon sürecinden geçmiştir. 1960lara gelindiğinde bile Aşağı Sahra Afrika ülkelerininkine eşdeğer bir gelir seviyesine sahip olmuş olan Küzey Kore, şimdi dünyada 11inci en büyük GSYİHsına ve Batı Avrupanınkini ile aşık atan bir yaşam kalitesine sahiptir. Bu olağanüstü servet artışı bir ihracata yönelik sanayileşme politikası ile gerçekleştirilmiştir. Ülke, deniz yollarına olan erişim avantajını kullanarak, ilk başlarda çoğunlukla Japonya ve Amerika ile ticaret yapmıştır. Dünya ekonomisine açılması ile beraber Çin yavaş yavaş Güney Korenin ana ticari ortağı haline gelmiştir. Küresel ticaretin gelişimi, etkili kamu politikaları yoluyla uluslararası pazarda son derece rekabetçi hale gelen Güney Koreli şirketleri desteklemiştir. Bunun bir sonucu olarak, Güney Korenin ekonomisi büyük bir oranda ticarete dayanmıştır. Bugün bile Güney Korenin GSYİHsının 45%i ihracattan oluşmaktadır (karşılaştırmak gerekirse: Çin için bu oran 22%dir).

Dünyanın 5inci en büyük ihracatçısı ve 9uncu en büyük ithalatçısı olarak, Güney Korenin bel bağladığı dünya ticaret yollarına erişimini sürdürmesi bu ülke için son derece mühimdir.

Bundan dolayı, bu deniz yollarının yoğunlaştığı Pasifik Okyanusu çevresinin istikrarının bozulmasından Güney Kore büyük ölçüde zarar görecektir. Çin ile Amerika arasındaki çekişme başlamadan önce, Pasifik Okyanusundan geçen yolların güvenliği hafife alınan bir konuydu, zira bölgede Amerikan Donanmasının hakimiyeti vardı. Ne var ki , yeni Çin süpergücünün ortaya çıkması ve Amerikanın bölgesel müttefiklerinin yardımıyla onu caydırmayı amaçlaması ile birlikte bu durum hızlıca değişmektedir. Güney Çin Denizi ihtilafları, yakın gelecekte ortaya çıkabilecek gerilimlerin sadece bir bölümünü teşkil etmektedir. Deterring the Dragon (Tr. Ejderi Caydırmak) başlıklı 2014 Amerikan donanma raporunun gösterdiği gibi, Amerikan silahlı kuvvetlerindeki bazı unsurlar Çin kıyılarını neredeyse ablukaya almak gibi radikal önlemler alınmasını desteklemektedir.

Başka sebeplerle birlikte, bu senaryonun ortaya koyduğu büyük tehlike ile karşı karşıya kalan Çin hükümeti, iddialı Tek Yol Tek Kuşak projesini ortaya atmıştır. Bu proje, Avrasya kıtasını kara yoluyla birleştiren tarihi İpek Yolu ticaret ağını canlandırmayı amaçlamaktadır. Aslında Güney Korenin Eurasia Initiativei (Tr. Avrasya Girişimi) de kısmen de olsa benzer bir mantığa dayanmaktadır. Eğer İpek Yolu ağı başarılı bir şekilde tekrar faaliyete geçerse, Güney Kore ek bir ticari rotadan faydalanabilecektir. Diğer hususlara ek olarak, Güney Kore Orta Asya ülkeleriyle daha yakın ilişkiler kurarak enerji tedarikçilerini çeşitlendirebilir. Bu diplomatik amaç, 2013 Semerkant Zirvesinde Güney Koreli Cumhurbaşkanı tarafından dile getirilmiştir.

Aslına bakılırsa, Avrasya ticaretini kolaylaştırmak adına yapılan bu ilerlemeler gerçekleştikçe, Avrasya süperkıtasına giderek daha fazla tek bir birleşik unsur olarak bakılmalıdır. Türkiye ve Güney Kore, böylesine birleşik bir Avrasya bünyesinde birbirlerine daha yakın olacaklardır.

Ancak Kore için bu sürece halen engel teşkil eden ciddi bir sorun vardır: KDHC rejimi. Çin; bu rejimin çöküşü ile Korenin birleşmesini bir jeopolitik tehdit olarak algıladığı için Kuzey Koreyi Tek Yol Tek Kuşak ağı planlarına dahil etmemiştir. Hatta Kuzey Koreyi kapsayan ticaretin artışı, KDHC rejiminin küreselleşmeye maruz kalmasına ve mevcut hükümetin istikrarının altının ciddi bir şekilde oyulmasına sebep olabilir. Bu, şimdiki rejimin istikrarını ciddi şekilde baltalayabilir. Ancak Kuzey Kore bu yeni geliştirilen Avrasya ticaret ağına müdahil olmadığı sürece, Güney Kore bu ağın karasal bileşenlerinden yararlanamayacaktır. Gelecekteki jeopolitik gelişmeler, bu ciddi sorunun aşılıp aşılmayacağını gösterecektir.

Kaynakça:

HWANG Balbina; What South Korea thinks of Chinas Belt and Road; *the Diplomat*; 14 Ocak 2017.

ROBERTSON Jefrey; Seouls Middle Power Turn in Samarkand; *the Diplomat*; 8 Temmuz

2014.

TAEHWAN Kim; Beyond Geopolitics: South Koreas Eurasia Initiative as a New Nordpolitik; 16 Şubat 2015.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: BORA, S. Işık. 2026. "TÜRKİYE İLE KORE'NİN YAKINLAŞMASI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2018 / 4. Ocak 22. Erişim Ekim 30, 2026. https://avim.org.tr/tr/Yorum/TURKIYE-ILE-KORE-NIN-YAKINLASMASI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır